

Belediyelerin Kütüphane Hizmetleri: Macaristan Örneđi

Gizem Gültekin Dr.Várkonyi

Qulto International, Macaristan, gizem.gultekin@qulto.eu

János Pancza

Qulto International, Macaristan, janos.pancza@qulto.eu

Öz

Bir Orta Avrupa ülkesi olan Macaristan, tarihte üstlendiği çeşitli roller ile jeostratejik konumu sebebiyle Avrupa'nın ilgi odağında olan bir ülkedir. Orta Asya'dan başladığı öne sürülen ve Osmanlı egemenliğinde geçen 150 yıl sürenin sonucunda ortaya çıkan Türk-Macar ilişkileri, özellikle kültür ve eğitim çerçevesinde günümüzde de önemini artırarak gelişmektedir.

1990'lı yıllarda “demir perde”nin kalkmasıyla büyük bir değişim ve gelişim örneği gösteren birçok Avrupa ülkesi gibi Macaristan da bu yönde ilerlemeye başlamıştır. Kütüphanelerin gelişimine verilen dikkat de bu yolda önem ve etkisini artırarak devam etmiştir. Yaklaşık 200 yıllık bir geçmişe sahip Macar Milli Kütüphanesi ile başlayan kütüphanecilik hizmetleri, modernleşme çalışmaları kapsamında gelişim ve değişim göstermektedir. Avrupa Birliği üyeliğine 2004'te hak kazanan ülkenin kütüphaneleri, AB destekli proje ve fonlar sayesinde ek hizmetler de geliştirebilmektedir.

Çalışmamız kapsamında öncelikle Macar kütüphaneleri ve kütüphane türleri hakkında genel bilgiler sunulmuştur. Bu bilgiler tarihçe, kütüphane yönetim yapısı, bütçe olanakları ve kütüphane hizmetleri başlıklarından oluşmaktadır. Bilgiler Macar Kütüphane Enstitüsü (Könyvtár Intézet) tarafından elde edilen güncel istatistikî bilgiler ile desteklenecektir. Çalışmanın daha ilgi çekici kısmının ise halk kütüphaneleri (belediye kütüphaneleri) olacağı düşünülmektedir. Çünkü Macaristan'da, ülkemizin aksine, halk kütüphaneleri hizmetleri belediyeler tarafından sağlanmaktadır. Belediyeler kütüphaneler için gerekli bütçeyi İnsan Kaynakları Bakanlığından sağlar. Bu noktadan sonra bütçenin kullanımına ya kendisi karar verir ya da bütçeyi kütüphaneye

aktarır. “Herkes için kütüphane” anlayışı çerçevesinde hizmetlerini geliştiren bu kütüphaneler ayrıca köy kütüphaneleri ile de ilişki içerisinde. Çalışmanın halk kütüphaneleri ile ilgili olan kısmında ise yukarıda bahsedilen genel bilgilerin yanı sıra; koleksiyon bilgileri, kullanıcı profili, teknik ayrıntılar, sayısallaştırma işlemleri ve çevirim içi hizmetler, personel profili gibi bilgilere yer verilecektir.

Çalışmada sunulacak örnek bir kütüphane ile belediyeler ve halk kütüphanesi arasındaki ilişkiler çeşitli pencerelerden açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışma, gerek istatistiki veriler gerekse verilen örnek üzerinden ülkemiz kütüphanelerinde karşılaştırma yapabileme fırsatı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Belediyeler, kütüphaneler, Macaristan.*

Giriş

Macaristan kütüphaneleri tarihinin somut anlamda başlangıcı 19.yy’da Kont Ferenc Széchenyi’nin kendi koleksiyonunu Macar halkına armağan etmesine denk gelmektedir. Kişisel koleksiyonların halka arzı ile kütüphane oluşturulması geleneği Macar kütüphanelerinin sayıca artmasını ve çeşitli alan kütüphanelerinin oluşmasını sağlamıştır. Tarihi boyunca sürekli ve çeşitli savaşlara tanıklık etmiş Macar ülkesinde tüm bunlara rağmen kütüphaneler kurulmuş ve geliştirilmiştir. Macaristan’da kütüphaneler aynı zamanda birer müze ve arşiv özelliği de göstermektedir. Önemli Macar bilim insanları, askerleri, sanatçıları koleksiyonlarını kütüphaneye çevirirken aynı zamanda kendi kişisel çalışmalarını, eserlerini de kütüphaneye bağışlamıştır. Bu yüzden Macaristan’da kütüphaneler, müzeler ve arşivler uzun yıllar hep birlikte düşünülmüştür.

Bugünkü bağımsız Macaristan’ın temellerinin atıldığı ve Rus komünizm ve politikalarından sıyrıldığı gün olan 23 Ekim 1956’dan beri Macarlar neredeyse kaybetmek üzere oldukları kültürlerini korumak ve geliştirmek adına bu alandaki kurum ve çalışmalara ayrı bir önem göstermiştir. Politik bir düzene eriştikten hemen sonra, 90’lı yıllarda kültür kurumları ile ilgili geniş kapsamlı yasal çalışmalar başlatılmış, geliştirilmiş ve bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızlı gelişimi de dikkate alınarak 2002 yılına kadar düzenlemeler devam etmiştir.

Macaristan'ın 2003 yılında Avrupa Birliği ile diyalogları en olumlu seviyeye geldiğinde artık ülkede her alanda AB kriterlerinin uygulanabilmesi için çalışmalar yapılmıştır. AB sürecinde ve sonrasında kültürel varlıkların korunması ve müzeler, halk kütüphanelerine destek ve halk eğitimi gibi konular etrafında yeni yasal düzenlemelere gidilmiştir. Bu düzenlemelerin temeli tüm vatandaşların bilgiye erişimini sağlayan bir kütüphane sistemini, demokratik devlet anlayışının gerekliliğine dayandırmaktadır (Ministry, 2006, s.5). Böylelikle kütüphane kullanıcılarının ve müze ziyaretçilerinin hakları demokratik haklar adı altında garanti altına alınmıştır. Bu kapsamda yerelleştirmeye gidilerek merkezi yönetim ve yerel yönetimler kültür ve bilgi kurumlarının finansal destekçisi olarak görevlendirilmiştir. Kütüphanelerin desteklenmesi yerel yönetimlerin görevi haline gelmiştir. Bu görev halk kütüphanelerinin sürdürülmesi veya kütüphane hizmetlerinin bir kurumdan/bölgeden/yerden sağlanması biçiminde iki türdür.

2004'te AB üyesi olan Macaristan'da Macar kütüphaneleri hala hem AB ile uyumlu yasa ve yönetmeliklere göre düzenlenmekte hem de demokrasinin gerektirdiği gibi yerel halkın ihtiyaçlarına göre şekillendirilmektedir. Güncel olarak küreselleşme, sayısallaşma, endüstrileşme ve kitle iletişim gibi faktörlerin kişilerin yaşamı üzerindeki etkilerine paralel olarak kütüphaneler bu alanda onların yaşamını kolaylaştıran, herkese ulaşan, ulaştığı kitleyi büyüten bir kurum haline gelmiştir (Ministry, 2006, s.10).

Macar kütüphaneleri sistemi ülkedeki en geniş kapsamlı ve en iyi yapılandırılmış sistem olarak adlandırılmaktadır.

Macaristan'da Kütüphaneci Eğitimi

Bologna sürecinin Macaristan'da tanıtımı ile birlikte 13 üniversitede 3 yıl lisans eğitimi olan BBY bölümü bulunmaktadır. Bunlardan 6 üniversite 2 yıllık yüksek lisans eğitimi biri ise doktora düzeyinde eğitim verir (Budapeşte ELTE Üniversitesi).

Macaristan'da kütüphanecilerin yanı sıra asistan kütüphaneciler de yetiştirilmektedir. Bu pozisyon için gerekli eğitim programı Milli Eğitim Tablosundan edinilir. Bu asistanların eğitimi bir eğitim kurumuna bağlı olmak zorunda değildir. Özel bir

kurumda da bu eğitimi alıp asistan kütüphaneci olunabilir. Modüler eğitim biçiminde staj veya pratik de gerektiren bu eğitim 450 saattir. Bu programın bitirilmesi için stajların tamamlanması ve sınavlardan geçilmesi gerekir (Könyvtári sztatisztika, 2014).

Çalışan kütüphanecilerin bilgilerini güncel tutmak ve mesleki gelişimlerini sağlamak amacıyla 2000 yılında kütüphanecilere hizmet içi eğitim olanağı getiren bir düzenleme yapılmıştır. Bu program içinde dil öğrenimi veya alan eğitimini destekleyen burslar vardır. Kütüphaneciler bu burslardan uygun olanına başvurarak eğitimine başlar. Kütüphaneler kütüphaneciler için yılda en az iki kez gerçekleşecek ileri öğrenim olanakları sağlamalıdır (Könyvtári sztatisztika,2014). Kütüphaneciler Türkiye'deki Kütüphane Haftasının bir benzeri olan Milli Kütüphane Günlerine katılım sağlamak zorundadır. Kütüphaneci eğitimi için AB projelerinden fon desteği alınması son zamanlarda artmıştır.

Macaristan'daki Kütüphane Türleri

Üniversite Kütüphaneleri

Üniversite ve yüksekokul öğrencileri, akademisyenleri ve öğretmenlerine bilgi hizmetleri sunar. Üniversitedeki araştırmalar esansında ortaya çıkan bilgi ihtiyacını destekler. Bu kütüphaneler hizmetlerini kullanıcı ihtiyaç ve sayısına göre tasarlamak zorundadır. Üniversiteye bağlıdır; üniversitenin kültürü, filozofisi, amaçları ile paraleldir. Yaşam boyu öğrenme veya uzaktan öğrenme gibi değişen öğrenme modellerine de hizmet eder. Koleksiyonları üniversitede verilen ders konuları, bilim alanına göre geliştirilir. Üniversite kütüphane türleri (Ministry, 2006, s.19):

- Üniversite merkez kütüphaneleri,
- Fakülte kütüphaneleri,
- Meslek Yüksekokulu kütüphaneleri ve
- Enstitü Kütüphaneleri olmak üzere çeşitlidir.

Özel Kütüphaneler

Belli bir bilimsel alanda koleksiyon geliştirir, düzenler ve sunarlar. Özel kütüphaneler bir yandan bilime bir yandan da kullanıcılara odaklanırlar; bilimsel anlamda tematik bibliyografi ve veri tabanı hazırlamak, öz/özet yazmak, çeviri

yapmak bu görev içerisine girer. Kullanıcılar için ise literatür tarama asistanlığı, bir eserin içindekiler kısmının bir kopyasının sağlanması gibi görevleri vardır. Koleksiyonları gazeteden e-kitaplara, patentlerden basılı materyallere kadar her tür kaynaktan oluşur. Belli bir kurumun özel konu kütüphaneleri olabileceği gibi, devlet tarafından kurulan ve desteklenen Milli Özel Konu Halk Kütüphaneleri de bulunur. Bu kütüphaneler halka açık olarak halk kütüphanesi niteliğinde hizmetler sunduğu için bu şekilde isimlendirilmiştir.

Özel Kütüphaneler şu şekilde yapılanmıştır (Ministry, 2006, s.20):

- Milli özel halk kütüphaneleri
- Araştırma kütüphaneleri,
- Kurum kütüphaneleri,
- Müze, arşiv, mahkeme, kilise gibi kurum kütüphaneleri.

Kilise Kütüphaneleri

Bu kütüphaneler aslında bir bakıma özel kütüphaneler kategorisine de girmektedir. Kilise kütüphanesi olarak adlandırılmasının sebebi ise kiliseyi destekleyen enstitü veya kişinin yasal statüsünü göstermekle beraber profesyonel anlamda din ile ilgili başka tür kütüphaneleri de kapsamaması sebebiyle. Dini eğitim veren üniversite, lise, ilkokul veya diğer türdeki eğitim kurumlar, keşişleri bulunan bilimsel kurumlar, koruma altında olan eski binalarda bulunan ve din ile ilişkisi olan kütüphaneler de bu alana girebilir (Ministry, 2006, s.20). Dini koleksiyona sahip en ilgili kütüphaneler ülkede toplam 12 adettir (Könyvtári sztatisztika, 2014). Dini kurumlar genellikle Hristiyanlık ile ilgilidir.

Okul Kütüphaneleri

Temel amacı okullardaki eğitim ihtiyaçlarının desteklenmesi olan okul kütüphaneleri, öğretmen ve öğrencileri bir bütün içerisinde ele alır. Bu okul kütüphanelerinin öğretmenler için ayrı öğrenciler için ayrı görevler üstlenmemesi anlamına gelmektedir; çünkü ikisi de aynı kurumun parçasıdır. Bu kapsamda okul kütüphaneleri koleksiyonlarını çok yönlü geliştirmek zorundadırlar (KSZR, 2016, s.4). Koleksiyon doküman türü bakımından oldukça karmaşıktır.

Macaristan'da okul kütüphaneleri bilgi ihtiyaçlarının düzenlendiği ve giderildiği, bu ihtiyacın giderilmesi için çeşitli yöntem ve tekniklerin kullanıldığı yer olarak karşımıza çıkar. Yasal olarak birçok okul kütüphanesi türünden bahsedebiliriz (Könyvtári sztatisztika, 2014):

- Anaokulu Kütüphaneleri
- İlkokul Kütüphaneleri
- Meslek Lisesi ve Meslek Ortaokulu Kütüphaneleri
- Lise Kütüphaneleri
- Sanat Yüksekokulları Kütüphaneleri
- Engelliler için bulunan özel okulların kütüphaneleri
- Öğrenci yurt kütüphaneleri

Yukarıdaki gibi yasal olarak belirtilen kütüphane türleri olmasına rağmen pratiğe dayanarak iki tür okul kütüphanesinden bahsedebiliriz. İlkokul kütüphaneleri çocuklara okumayı sevdirmek onlara okuma alışkanlığı kazandırmak için yapılandırılmıştır. Grup çalışmalarını tekniğine dayanan etkinlikler bu kütüphanelerde neredeyse her gün birden fazla kez düzenlenir. Lise kütüphaneleri ise bağımsız öğrenmeyi ve bu öğrenme için gerekli ortamın sağlanması için çalışır.

Okul kütüphanelerinin temel ilkesi “herkes için kitap” olarak bilinir. Okul Kütüphaneleri bütçelerini desteklemek için öğrencilerin öğrenim gördükleri esnada kullandıkları kitapları kütüphaneye bağışlaması geleneği yaygındır. Eğer öğrenciler bu tür ikinci el kitapları kullanmak istemezlerse (örneğin kitapların soru bankası kısımlarında notlar, işaretlemeler, karalamalar bulunuyorsa), velileri kütüphaneye istenilen kitabın fiyatı kadar bağışta bulunur ve kitap koleksiyona kazandırılır.

Okullar bütçelerinin %50-80 kadarını belediyelerden alıp kütüphane giderlerini de bu bütçeden karşılarlar. Kalan bütçe ise İnsan Kaynakları Bakanlığı tarafından tamamlanır. Kütüphane giderleri KLİK adı verilen ve yalnızca okullara destek sağlamak için kurulmuş bir enstitüden de faydalanır. Bu enstitü projeler aracılığıyla AB'den aldığı desteği okullara aktarır (KSZR, 2016, s.12).

Milli Kütüphane

Macaristan'da iki adet derleme kütüphanesi vardır ancak bunlardan yalnızca biri milli kütüphanedir.

Széchenyi Kütüphanesi olarak bilinen Milli Kütüphane 1802 yılında kurulmuştur. Ortaçağ kodekslerinden yazmalara, elektronik kitaplardan mikro fişlere zengin bir koleksiyona sahiptir.

Kütüphane, Macaristan ve dışında basılan ve yazma eserleri toplar ve kamu yararı için korur. "Hungarica" adı verilen Macarlar ve Macaristan ile ilgili herhangi bir bilgi içeren tüm Macarca dokümanlardır. Basılı eserlere ilişkin Derleme Kanunu, Türkiye'dekine benzer olarak basılı her türlü eserin bir kopyasının Milli Kütüphaneye gönderilmesinden bahseder. Ancak, eğer bir eserden 50 kopya basılıyorsa, bunun 6 adedi gönderilir; 50'nin altındaysa yayımcılar için bu zorunluluk yoktur. Eğer basılı eser belli bir bölge ile ilgili bilgiler içeriyorsa bunlardan bir kopya da ilgili bölgenin kütüphanesine gönderilir. Film, video, sesli eserler için bu sayı sınırlaması yoktur; üretilen her eserden birer kopya gönderilir. Macaristan dışında üretilmiş ancak Macaristan'da gösterilmiş Macar firma filmlerinin bir kopyası ise telif hakkı bitiminde Milli Kütüphaneye gönderilmek zorundadır (Könyvtári sztatisztika, 2014):

Kütüphane ülkedeki diğer kütüphanelerin "abisi" veya merkezi olarak görev yapar. Macar Milli Kütüphanesi İnsan Kaynakları Bakanlığında bütçesini alır. Hizmet planlamalarını bu Bakanlık ve Kütüphane Enstitüsü ile koordine olarak yapar (K.Bánkeszi ile kişisel iletişim, 14 Nisan 2016).

Kütüphanenin diğer görevler ise şöyledir (OSZK, 2016):

- Derleme eserleri toplamak ve sunmak,
- Ulusal bibliyografya hazırlar,
- Sağlama, kataloglama, sınıflama işlemlerini yürütmek,
- Koleksiyon bakımı,
- Bibliyografi merkezi ve bilgi merkezi olarak görev yapmak,
- Toplu katalog hazırlamak,
- Diğer kütüphanelerle işbirliği sağlamak; Halk Kütüphanelerine hizmetlerinde yardımcı olmak,
- Milli varlıkların korunması ve saklanması sağlamak.

Macar Milli Kütüphanesi 1999 yılından beri Macar Milli Elektronik Kütüphanesi olarak önemli bir rol üstlenmiştir. AB desteği ile oluşturulan sayısallaştırma sistemi sayesinde kullanıcı talebine veya kurumsal sayısallaştırma politikalarına uygun olarak, telifsiz eserlerin sayısallaştırılma işlemleri yapılabilmekte ve kullanıcıya sunulabilmektedir. Telifli eserlerin sayısallaştırılabilmesi için ülkede yayıncı, kütüphaneler ve ilgili Bakanlıklar arasında yoğun temaslar kurulmaktadır (Ministry, 2006, s.26).

Kütüphane Enstitüsü

Başkanı İnsan Kaynakları Bakanlığı tarafından atanan ve Milli Kütüphane'nin bir kolu olarak hizmet veren Enstitüsü Milli Kütüphanenin ve Halk Kütüphanelerinin metodoloji ve eğitim merkezidir (K.Bânkeszi ile kişisel iletişim, 14 Nisan 2016).

Enstitünün görevleri şu şekilde sunulabilir:

- Kütüphanelerin gelişimi için araştırmalar yapar ve kütüphanelerde bu anlamda yapılan araştırmalara destek olur.
- Akredite dersler ve mesleki eğitimler aracılığıyla kütüphanecilerin ileri düzey eğitimlerini sağlar,
- Özel koleksiyonlar hazırlar,
- Yayın yapar,
- Bilgi hizmetleri sağlar,
- Kütüphaneler ile ilgili ortaya konan milli kalkınma planlarının koordinasyonu ve işletilmesine katılım sağlar.

Hizmet noktaları

Tek başına bir bina veya koleksiyonu olmayan ancak bölge kütüphaneleri tarafından desteklenerek bir hizmet noktası oluşturup kütüphane hizmetleri veren yerler. Bu hizmet noktaları kafelerde, belediye binalarında, iş yerlerinde veya herhangi bir yerde kütüphane hizmetleri veren bir oda bile olabilir. AB bilgi noktaları, e-Macaristan bilgi sistemi, bilgi ofisleri gibi modern BİT ile donatılmış yerler de yine bu gruba girmektedir (Könyvtári sztatisztika,2014). Hizmet noktalarında da belli standartlar olması gerektiği belirtilmektedir. OPAC, internet, koleksiyon için yeterli raf, okuyucular için yeterli çalışma alanı, DVD sürücüsü, yazıcı, faks, telefon, projektör gibi donanımlar her kütüphanede

olması gerektiği gibi, bu hizmet noktalarında da bulunmalıdır. Her kütüphane ve hizmet noktasında mutlaka telefonla danışma hizmeti verilmelidir.

Halk Kütüphaneleri

Halk kütüphanelerinin görev ve karakteristiği 2013'teki bir düzenleme ile "Kullanıcıların hem sayısal hem basılı eserlere erişimini ve kullanımını sağlamak; bireylerin yaşam boyu öğrenme aktivitelerine katılımına destek olmak; bireylerin eğitimine katkı sağlamak, veritabanı ve bilimsel araştırmalardan bilgi sağlamak; kültürel etkinlikler düzenlemek ve tüm bunları ücretsiz olarak sağlamak" olarak belirlenmiştir (Könyvtári sztatistika, 2014).

Halk kütüphaneleri Bölge Lider Halk Kütüphaneleri (BLK), İl Halk Kütüphaneleri ve Köy Kütüphaneleri olmak üzere nüfusa göre bir ayırım sonucunda isimlendirilmiştir.

Hangi tür halk kütüphanesi olursa olsun, vatandaşların bilgi ihtiyaçlarını gidermek adına hizmet veren bu kütüphaneler yerel ihtiyaçlara göre hizmet tasarlar. Bilgiye erişim hakkının kullanımına olanak sağlamak üzere vatandaşların temel kütüphane hizmetlerine erişimi, halk kütüphaneleri aracılığıyla sağlanır. Halk kütüphaneleri hizmetleri tüm belediyelerin vermekte olduğu zorunlu hizmetlerdendir. Tüm belediye kütüphaneleri halk kütüphaneleridir ve belediyeye bir şekilde bağlıdır. Temel kütüphane hizmetlerinin yanı sıra yerel bilgiler içeren veya bölge halkını ilgilendiren konularla ilgili dokümanları toplar ve muhafaza eder. Halk kütüphaneleri kişilere yaşam boyu öğrenme desteği sağlamak zorundadırlar (Ministry, 2006).

Kütüphaneler hizmetlerini:

- Belediyelerden doğrudan temin eder ve yasal olarak belediyeler gerekli hizmetleri sağlamak zorundadır
- veya belediyeler ile işbirliği içinde temin eder,
- veya belediyelerden hizmet kiralar.

Bölgesel yönetim ve belediyeler halk kütüphanelerinin tek başına veya diğer kütüphaneler ile işbirliği içinde hizmetlerini sağlaması için yasal yetkilidirler. Bölge, belediye ve halk kütüphaneleri "herkes için kütüphane" ışığında herkesin ihtiyaçlarına karşılık verebilmelidir (Ministry, 2006, s.21).

Bu çerçevede ülkedeki herkesi kütüphane hizmetleri ile buluşturabilmek adına çeşitli hizmet kriterleri ortaya konmuştur. Bu kriterler nüfusa göre ne tür hizmetlerin verilmesi gerektiğini söyler. Buna göre: nüfusu 1000 kişiden az yerleşimi olan yerlere gezici kütüphane hizmeti verilir; 1000-3000 nüfuslu yerler için bağımsız bir binada kütüphane kurulmaz ancak bir kütüphane aracılığıyla hizmetlerin sağlanması için yer tahsis edilir; nüfusu 3000'den fazla olan yerlerin kütüphaneye sahip olması tavsiye edilir veya diğer kütüphanelerden hizmet kiralanır. Nüfusu 15.000'in üzerinde olan yerlerde kütüphane yasasına göre bağımsız kütüphane kurulmak zorundadır. 15.000 'den az yerlere ise kurumsal çözümler verilir. Kurumsal çözüm bir kuruma ait kütüphanenin aynı zamanda halk kütüphanesi olarak da hizmet vermesi demektir. Kurum bu hizmetleri kütüphane ile aynı binada da verebilir, başka bir binayı kiralarak da verebilir. Bu yerlerde en az verilmesi gereken kütüphane hizmetleri bir okuma salonu, katalog tarama olanakları, temel dergi ve kitapların bulundurulması, ödünç verme işlemlerinin yapılması gibidir. Kurumsal çözümler için sunulacak bir diğer çözüm ise okul kütüphanelerinin halk kütüphaneleri gibi hizmet vermesidir (KSZR, 2016, s.14).

Hangi kütüphanede ne büyüklükte bir koleksiyon bulunacağı da nüfusa göre yapılmıştır. Buna göre nüfusu 1000 kişiden az olan yerlerde kişi başına en az 150 başlık düşmelidir. Nüfusu 1000'den fazla olan yerlerde ise bu rakam kişi başına 50 başlık artırılarak sağlanmalıdır (Könyvtári sztatistika, 2014).

Bir Halk Kütüphanesi kapanmak zorunda kalırsa, ilgili belediye kütüphane koleksiyonunu korunacağı ve hizmetlerinin devam edeceği yönünde önlemler alır. Hizmetler ya bölge halkının ulaşabileceği başka bir kütüphaneden verilir ya da hizmet noktaları oluşturur.

Halk Kütüphaneleri Listesi

Liste, her halk kütüphanesi için kayıt olunması zorunlu bir listedir. İsteyen okul ve bölge kütüphaneleri de listeye girebilir. Bu listeye girebilmek için öncelikle Kültür Bakanlığına kütüphane yönetmeliği, vizyon ve misyon bildirimini ve iç yönetmelik sunumu yapılmalıdır (Könyvtári sztatistika, 2014). Liste bu anlamda ülkedeki bütün kütüphanelerle ilgili geniş bilgileri içeren bir veri tabanıdır.

Listenin en önemli özelliği, halk kütüphanelerine ek bütçe sağlamak amacıyla AB projelerine ulaşmasını ve Kurum ihalelerinden bütçe alabilmesini sağlamaktır. Örneğin Horizon 2020 kapsamında Macaristan'da oluşturulan Széchenyi 2020, halk kütüphanelerinin uzun süreli ve sürekli olarak AB bütçesine erişimini sağlayan bir proje olarak listedeki kütüphanelere büyük bir ek gelir kaynağı olmuştur.

Listedeki kütüphaneler aynı zamanda İnsan Kaynakları Bakanlığından da destek alabilirler. Bu destek “motivasyon fonu” olarak özellikle yeni kurulan kütüphanelerin temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için verilir. Destek, kütüphanelerin sağlama giderleri üzerinden hesaplanır. Buna göre, bir önceki sağlama periyodunda yapılan harcamaların %25-30 kadarı kadar destek fonu ayrılır. Motivasyon fonu bütçe olarak verilmek zorunda değildir. Ülkedeki toplamda 56 adet Milli Kütüphane, Milli Özel Kütüphaneler, Üniversite Merkez Kütüphaneleri ve Bölge Kütüphanelerinin “veri sağlayıcı” olarak rol aldığı Ulusal Belge Sağlama Sistemi kapsamında bu kütüphaneler tarafından kütüphaneler arası ödünç verme ve belge sağlama hizmetleri verilir (Könyvtári sztatisztika, 2014). Veri sağlayıcılar aktivitelerine göre merkezden ek gelir sağlayabilirler (K.Bánkeszi ile kişisel iletişim, 14 Nisan 2016).

Bu destekle, Macar kütüphanelerinde sağlanan eser sayısında artış gözlenmiştir. Bu destek özellikle Macaristan'ın 90'lardaki geçiş döneminin negatif etkilerini kaldırmak için sağlanmaktadır çünkü o zaman kütüphanelere ayrılan bütçe azaltılmıştı. Kütüphanelerin dönüşümü Milli Kültür Programı içerisine alınmıştır. Kalkınma planı gibi milli kültür programı varmış. Bu program kütüphanelerin politika güçlendirmeleri ve desteğini artıran ihaleleri desteklemektedir. Veritabanı oluşturma, sayısallaştırma (güncel ve eski), koleksiyon koruma gibi işlemleri destekler.

Kütüphane Destek Sistemi

Daha önce belirtilen 19 bölgedeki Bölge Lider Kütüphanelerinin, nüfusu 5000'in altında olan yerleşim yerlerine kütüphane hizmetlerini sağlamaları, buradaki kütüphane ve hizmet noktalarını belli bir standartlar dâhilinde kaliteli bilgi merkezleri haline getirmek için kurulmuş bir sistemdir. Bölge Lider Kütüphaneleri bağlı buldukları bölge ve şehir belediyelerinden bütçe alırlar. Bu bütçeyle kütüphanelere çeşitli hizmetler satın alıp, sağlarlar (Könyvtári sztatisztika, 2014).

Bu sistemin tasarlama aşamasında çeşitli durum değerlendirme toplantı ve konferansları çerçevesinde yerel yönetim, kütüphaneciler ve kütüphane yöneticilerinin katımları ile gerçekleştirildi. Toplantılarda, kütüphanelerin gelişimi nasıl desteklenebilir, halkın kütüphanelere daha fazla erişimi nasıl sağlanabilir, kütüphaneciler nasıl daha donanımlı hale getirilebilir, kütüphane bina ve mobilyaları nasıl daha modern hale getirilebilir gibi kalite ve standartları belirlemek üzere beliren sorulara yanıtlar arandı. Değerlendirmelere tabi tutulan köy ve kasabaların öncelikle demografik verileri ortaya kondu. Yerel nüfusun kültürel değerleri en önde tutuldu. Bölgedeki eğitim olanakları ve okul, kütüphane gibi eğitim ve kültür kurumlarının alt yapısı değerlendirildi. Ayrıca, bölgelerdeki Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin durum değerlendirmeleri yapıldı (KSZR, 2016, s.3).

Sistem, kütüphanelerin gelişimini birçok yönden hedeflemektedir.

Aşağıdaki tablolarda KDHS kütüphanelerinin durumu ve KDHS olmayan kütüphanelerden farkı, sayısal verilerle gösterilmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda bu tablolar sayesinde 2013 ve 2014 yılı verileri arasında karşılaştırması yapılabilecektir.

Tablo 1. Kütüphaneler ile ilgili genel bilgi

Kütüphane sayıları	2013	2014
Toplam kütüphane sayısı	9,894	10,297
Aktif kütüphane (%)	98	98
KDHS kütüphane sayısı	2,284	2,353
Aktif KDHS kütüphanesi (%)	99	100
Toplam kütüphaneci sayısı	8,426	8,623
KDHS kütüphaneci sayısı	2,252	2,371
Toplam kütüphaneci olmayan çalışan sayısı	1,587	1,543
BT personeli olan (%)	31	32

Kaynak: Könyütári Intézet, 2016

Macaristan'da 2013 yılında toplam 9,894, 2014 yılında ise toplam 10,297 adet kütüphane bulunmaktadır. Bu rakamın, daha önce bahsedilen hizmet noktalarını da içerdiği varsayılmakta ve bu yüzden oldukça yüksek olduğu düşünülmektedir. Toplam kütüphane sayısı içerisinde KDHS kütüphaneleri sayısı 2013 yılında 2,284, 2014 yılında ise 2,353'tür. Toplam kütüphane sayısının artışı ile doğru orantılı olarak KDHS kütüphaneleri sayısı da artmıştır (69 adet yeni

KDHS kütüphanesi 2014 yılında ülkeye kazandırılmıştır). KDHS kütüphanelerinin tamamı 2014 yılında aktif durumdadır. Kütüphaneci sayısının kütüphanelere dağılımına bakıldığında oldukça yüksek bir rakam karşımıza çıkmaktadır. Hizmet noktalarında profesyonel kütüphaneci çalıştırma zorunluluğu bulunmadığından, her kütüphanede kütüphanecilerin olduğu söylenebilir. Macar kütüphanelerinde toplamda kütüphaneci olmayan çalışanların sayısı, toplamda kütüphaneci olanların sayısının neredeyse 1/8'i kadardır. Ayrıca 2013 yılına kıyasla 2014 yılında kütüphaneci sayısı artarken, kütüphaneci olmayan personel sayısı azalmıştır. Bu artış KDHS kütüphanelerinde de gözlemlenmektedir. Kütüphanelerde %32 oranında Bilgi Teknolojisi (BT) personeli çalışmaktadır ve 2014 yılında BT personeli sayısı az da olsa artış göstermiştir.

Tablo 2. Kütüphanelerle ilgili teknik bilgiler

Teknik detaylar (%)	2013	2014
Kütüphaneye ait web sitesi	24	26
KDHS kütüphaneleri web sitesi	9	12
Engellilere yönelik web sitesi	6	7
KDHS kütüphaneleri engellilere yönelik web sitesi	1	3
Kablolu internet	54	55
KDHS kablolu internet	41	46
Kablosuz internet	35	40
KDHS kablosuz internet	27	36
Mobil uygulama	1	1

Kaynak: Könyvtári Intézet, 2016

Macar kütüphanelerinin 2014 yılında yalnızca %34'ünün kendine ait bir web sitesi bulunmaktadır. Bu oran KDHS kütüphanelerinde daha da düşmekte ve %12 KDHS kütüphanesinin web sitesi olduğu görülmektedir. Ancak, KDHS kütüphanelerinin web sitesi edinme oranı, tüm kütüphanelerin 2013 ve 2014 yılına kıyasla gösterdiği artıştan daha hızlıdır. Toplam web sitesinin artışında yalnızca KDHS kütüphanelerinin web sitelerinin artışı etkili olabilir. Hem KDHS hem de tüm kütüphanelerin engellilere yönelik web sitesi oldukça azdır. İnternet erişimi konusunda da %50'den az kütüphanenin internet erişiminin bulunduğu görülmektedir. Mobil uygulamalar ise yok denecek kadar azdır. Bu durumun kütüphanelerde öncelikle temel hizmetlerin ve bina ile ilgili bakım işlerinin öncelikle durumda olmasından dolayı ortaya

çıktığı söylenebilir. Çünkü Tablo3'te de görüldüğü gibi kütüphane binalarının %22'si bakıma ihtiyaç duymaktadır.

2013 yılının başlarında çeşitli şehirlerdeki köy ve kasaba kütüphanelerinin durum değerlendirmesi dâhilinde başlatılmış sistem henüz yeni olmasına rağmen etkilidir.

Tablo 3. Macar kütüphanelerinin bina durumu

Bina durumu (%)	2013	2014
Binası olan kütüphane	99	98
Binası yenilenen	35	37
Kullanılabilir durumda	36	40
Yenileme gereken	26	22

Kaynak: Könyvtári Intézet, 2016

Bir Bölge Lider Kütüphanesi: Somogyi Kütüphanesi

Macaristan'ın üçüncü büyük şehri olan Szeged'de bulunan kütüphanenin kuruluş hikâyesi şöyledir: Szeged'de bulunan Tisza nehri, 1879 yılında taşması sonucunda tüm şehri yıkmıştır. Macarlar günümüzde bile taşkından korkmakta, her yıl nehir etrafında yeni güçlendirme çalışmaları yapmaktadır. Taşkından sonra Türkiye'nin içinde bulunduğu uluslararası işbirliği çalışmaları sonuç vermiş, şehir yeniden inşa edilmiştir. Şehre Macaristan içerisinden de birçok yardım gelmiştir. Bu yardım başlıklarından birisi de “kültürel yeniden doğuş” olarak bilinen müze, kütüphane, kültür evleri gibi binaların kurulması işlerini kapsamaktadır. Bu alanda, Károly Somogyi farklı alanlarda 43.701 ciltten oluşan kendi kitaplığını Szeged'e bağışlayarak Somogyi Kütüphanesinin kurucusu olmuştur. Koleksiyon iki kez yer değiştirerek 3 katlı ve toplamda 6.500 m²'lik bugünkü binasına kavuşmuştur. Kütüphane bugün yaklaşık olarak 160.000 kişiye hizmetlerini sunmaktadır (Könyvtári sztatisztika, 2014).

Kütüphanede müzik, sanat, gazete, etnik, Esperanto, süreli yayınlar, romanlar gibi farklı tür ve alanda koleksiyonlar bulunur. Kurucusu gibi kütüphaneye zamanında bağışlarda bulunmuş önemli kişilerin koleksiyonları da isimleriyle anılarak sunulmaktadır (Somogyi Könyvtár, 2016). Kütüphanede daha çok Osmanlıca olarak Türkçe eserler de bulunmaktadır.

Kütüphanenin açık olduğu saatler günlere göre değişiklik gösterir. Pazartesi, Salı, Çarşamba ve Cuma 09.00-19.00 saatlerinde açık olan kütüphane, Perşembe günü 13.00-19.00 saatlerinde açıktır. Cumartesi günü 10.00-16.00 saatlerinde hizmet veren kütüphane Pazar günleri kapalıdır. Kütüphane 2014 yılında toplamda 286 gün kullanıcılarına hizmet vermiştir (Könyvtári sztatisztika, 2014).

Kütüphane hizmetleri kütüphane daimi üyelerinde ve günlük “bileti” olan geçici üyelere sunulur. Hizmetler ödünç alma, görsel-işitsel koleksiyonun sunumu, OPAC, kafeterya, fotokopi, çıktı alma, etkinliklere katılım, özel koleksiyonlara erişim, elektronik veri tabanları gibi çeşitlidir. Kütüphane üyesi olmadan kütüphane ziyaretleri gerçekleştirilebilir, etkinliklere katılabilir ve kataloga göz atılabilir. Kütüphane üyeliği 16 yaş altı ve 60 yaş üstü kullanıcılar için ücretsiz, diğerleri için ücretlidir. Danışma hizmeti, kütüphaneler arası ödünç verme, seçimli bilgi duyurusu, bilgisayar, internet gibi hizmetler de verilmektedir. Kütüphane şu an mobil hizmetler sunmamaktadır (Somogyi Könyvtár, 2016).

Kütüphane Koleksiyonu

Kütüphanedeki tüm eserler danışma eseri olmasına veya görsel-işitsel eser olmasına bakılmaksızın ödünç verilebilir. Bir kerede en fazla altı eser ödünç alınabilir ve kitap-dergi gibi basılı materyaller en fazla 21 gün için ödünç verilebilir. Danışma eserleri yedi gün gibi kısa bir süre için ödünç verilebilir (OSZK, 2016).

Kütüphane içinde uyulması gereken kurallar Somogyi Kütüphanesi yönetimi için çok önemlidir. Bu kurallar, kullanıcıların çanta, mont, vb. eşyalarla kütüphaneye girmemesi, yiyecek-içeceğin kabul edilmemesi, kütüphane eşyalarına zarar verilmemesi, reklam içeren dokümanların yalnızca kütüphane girişinde sergilenmesi gibi çeşitlidir (OSZK, 2016). Kurallara uymayan üyelerin üyelikleri geçici olarak askıya alınabilir veya iptal edilebilir. Özellikle kış aylarında yoğun olarak kullanılan askılıklar kütüphane için ufak da olsa bir ek gelir sağlamaktadır (B. Jánosné ve S. Oros ile kişisel iletişim, 19 Nisan 2016).

Somogyi Kütüphanesi Bölge Lider Kütüphanesi olarak KDHS kütüphanelerine koleksiyon sağlamakla sorumludur. Herhangi bir kütüphaneye bir eser gerektiğinde alımı Somogyi

Kütüphanesi tarafından yapılır. Eserlerin kataloglama, sınıflama ve barkodlanması işlemleri Somogyi kütüphanecileri tarafından yapılır (B. Jánosné ve S. Oros ile kişisel iletişim, 19 Nisan 2016).

Somogyi kütüphanesi kataloglarını yılda en az dört kez güncellenmelidir. Koleksiyonda bulunmayan eserler kullanıcı veya kütüphane tarafından Milli Belge Sağlama Sisteminden elde edilir. Kütüphanelerde yerel gazeteler ve yerel bilgiler barındıran her tür materyal bulundurulmalıdır. Yaş gruplarına göre belirlenecek en az 2-3 dergi bulunmalıdır (Somogyi-könyvtár, 2016).

Bütçe

Kütüphane hizmetleri iki kaynak tarafından karşılanır: Belediyelerin kültürel hizmetleri (kütüphane, müze gibi) ve Merkezi destek. Merkezi destek 2013 yılına göre bir yerdeki nüfus temel alınarak kişi başına 1140Forint¹ (yaklaşık 11 TL) olarak belirlenmiştir. Bu rakam bir kütüphane harcamalarının yaklaşık %40-80'i arasında bir rakamı kapsar (Könyvtári sztatisztika, 2014).

Kalan bütçe ihtiyacı ise belediyelerin kendi bütçesinden temin edilir. Eğer hala bütçe yeterli değilse, ihaleler yöntemi veya etkinlikler, sergiler, toplantılar gibi diğer bütçe kaynakları oluşturulur.

Halk kütüphaneleri karma bütçelidir; hem belediyeden hem de bölge yönetiminden bütçe alır. Çünkü Macaristan'da bölge ve bölge lider şehirleri ayrı bütçelere sahiptir. Somogyi kütüphanesi de dâhil olmak üzere tüm BLK'ler, KDS çerçevesinde aldıkları bütçeyi harcamada özgürdürler (B. Jánosné ve S. Oros ile kişisel iletişim, 19 Nisan 2016).

Hizmetler

Kataloglama sınıflama gibi temel kütüphane hizmetlerinin yanı sıra Somogyi halk kütüphanesinin okuyucularına elektronik ortam ve internet erişimini sağlaması adına aracı bir kurum olması hedeflenmiştir. Kütüphane, bunun için gerekli yazılım ve donanıma sahip olmalıdır. Kütüphanede sıklıkla özellikle çocuklar için gruplar halinde etkinlikler

¹ Macar para birimi Forint'tir.

düzenlenir ve kütüphanede bu etkinlikler için gerekli alan ayrılmıştır (B. Jánosné ve S. Oros ile kişisel iletişim, 19 Nisan 2016). Somogyi Kütüphanesi, lideri olduğu tüm kütüphanelere bu elektronik hizmetleri sağlamak veya hizmetlerini paylaşmak zorundadır.

Somogyi Kütüphanesi ayda en az 4 kez bir etkinlik düzenlemek zorundadır. Etkinlikler belediyeler tarafından veya kütüphanenin kendisi tarafından planlanabilir. Kütüphane bu etkinliklerin hizmet vermekle sorumlu olduğu kütüphanelere duyurması ve bu kütüphanelerin kendi etkinliklerini yapması konusunda onlara destek verir. Kütüphane hizmetlerine bölgedeki nüfusun en az %20'sinin erişimi hedeflenmektedir. Nüfusun en az 2/3'ünün de kütüphaneyi bir kez ziyaret etmesi hedeflenmektedir (Könyvtári sztatisztika, 2014). Kütüphaneler istatistikler hazırlamalı ve bu istatistikleri yılda en az bir kez değerlendirmelidir. Somogyi Kütüphanesi, diğer kütüphanelerin etkinlik yapabilmelerine yardımcı olur.

Kütüphane Yeri ve Bina

Kütüphane bölgenin merkezinde, herkes tarafından erişilebilir ve kullanılabilir durumdadır. Bina güvenli ve güvenlik önlemleri ile donatılmıştır. Işıkları doğal, modern ve ekonomik biçimde ayarlanmıştır. Rahat, uygun ısıtma sistemine sahip, temiz ve iyi yapılandırılmış bir kütüphanedir.

Bölge içerisinde sokak levhaları yardımıyla kütüphaneyi bulmak kolaydır. Kütüphane tabelası ve çalışma saatlerini gösteren bilgiler görünen yerdedir.

Kütüphane alanı hizmetlerin verilebilmesi için yeterli ve uygun alana sahip olmalıdır. En az bir okuyucu odası ve ödünç verme masası bulunmalıdır (KSZR,2016,s.6).

Halk Kütüphanelerindeki Değişimler ²

Macaristan'da kütüphaneler yüzyıllar boyu tarihin bir parçası olarak gelişmiştir. Kütüphaneler ile ilgili resim sürekli olarak değişmektedir. Zorlukları tespit etmek ve bilmek, kütüphanelerin sürdürülebilirliği için çok önemli görülmektedir.

² Bu bölümdeki bilgiler Könyvtári sztatisztika adlı eserin aynı başlıktaki bölümünün çevirisi yapılarak elde edilmiştir.

Bu çerçevede Macar kütüphanelerin son 20 yıl içerisinde büyük zorluk ve değişiklikler geçirdiğini söyleyebiliriz. Bu değişimleri bazı başlıklar halinde sunabiliriz:

Erişim

Kitle iletişim ve dijital erişim sayesinde kullanıcıların bilgi erişim davranışları değişmiştir. Sayısal bilgi erişimi gitgide önem kazanmakta ve sayısallaşma çabaları kütüphanelerin karakteristiği haline gelmektedir. Nitekim Macar Milli Kütüphanesi önderliğinde başlatılan sayısallaştırma çalışmaları ELDORADO ismi verilen bir proje ile hayata geçirilmiştir. Proje kapsamında sayısallaştırma merkezi olarak görev alan Macar Milli Kütüphanesi öncelikle telifsiz eserleri kullanıcı talebi veya kütüphanelerin stratejilerine dayalı olarak sayısallaştırmaktadır. Projeye katılım sağlayan kütüphaneler tek bir platformdan tüm sayısal eserlere ulaşabilmektedir. Macar kütüphaneleri yayıncılarla işbirliği içinde telifli eserlerin sayısallaştırılması için çeşitli adımlar atmıştır. Kütüphaneler basılı eserleri sayısallaştırarak yayıncı unvanı da kazanmıştır. Telif dışı veya yetim eserlerden elde edilen yeni sayısal dokümanlar kitap dünyasına yeni bir soluk getirmiştir. Telifli belgelerin ve derme eserlerin yasal olarak hizmete sunulması ancak pazardaki farklı aktörlerin haklarının korunması yoluyla mümkün olacaktır.

Kitap Üretimi

Eserlere çevrimiçi erişim eğilimi geleneksel kitap üretimi değiştirmiştir. Elektronik kitap ve self yayınlama aktivitelerinde artış gözlemlenmektedir. E-kitap kullanımının artışıyla ortaya çıkan ve hem basılı hem elektronik eserlerin yasa dışı çoğaltılmasını önleyecek bazı yasal çalışmalar yapılmaktadır. Yasal koruma konusuna kütüphanelerde ELDORADO ³ projesindeki gibi somut adımlar atılmıştır.

Üstveri ve Semantik

Üstveri sistemlerinin gelişmesi ile birlikte verilerin daha kolay anlaşılması ve semantik tanımlamalarının yapılması daha kolaylaşmıştır. Kütüphaneler artık sadece MARC değil RDA, FRBR gibi sistemleri de öğrenmekte ve kullanmaktadır. EXIF, XMP, DOI gibi diğer üstveri standartları da öğrenilmekte ve

³ Proje ayrıntıları için bkz: <http://qulto.eu/references#eldorado>

kullanılmaktadır. Halk kütüphaneleri merkezi veri sistemi sayesinde iyi yapılandırılmış standart veri alabilmektedir. Kütüphanelerde bulut kullanımı eğiliminde artış görülmektedir.

Kütüphanelerin Ayrıştırılması

Son yıllardaki gelişim ve değişimler geleneksel kütüphane rollerinin kütüphane türüne göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Elektronik hizmetlerin yürütülebilmesi için gerekli insan gücü ve teknik donanıma sahip kurumlar merkezi veri yönetim işlemlerini de yürütmektedir. Bunlar genelde ulusal düzeydeki kurumlardır. Merkezi veri yönetim sistemi, geleneksel tanımlayıcı verilerin yanı sıra tezarus, yapılandırılmış veri, yasal veriler ve telif bilgilerini de içerisinde barındırır. Üniversite kütüphaneleri hala milli bilgi sistemlerinin yürütülmesi konusunda büyük bir role sahiptir. Coğrafik yerine göre hizmet veren kütüphaneler ait olduğu bölgedeki insanların ihtiyaçlarına göre yapılanmak ve elektronik hizmetler vermek zorundadır. Koleksiyonunda eski eserler bulunduran ve bunları korumakla görevli kütüphaneler, sayısallaştırma ve gitgide artan sayısal eser sayısına göre “müzeleşme”ye gitmektedir. Böylelikle geleneksel belgeler ziyaretçi dostu biçimde, kullanıcı gruplarına göre servis edilir.

Bütçe

Mevcut bütçe stratejisi gözden geçirilmeli ve bütçe ihtiyaçları buna göre değerlendirilmelidir. Son yıllarda sayısal ve hatta basılı eserlere ait telif bedellerinin okuyuculardan alınması şeklinde bir eğilim vardır. Kütüphanelere verilen devlet desteği ile kullanıcılardan bazı hizmetler için alınan bedellerin belirlenmesi kültürel politika ve devlet bütçesinin bir parçası haline gelmektedir. Kütüphane hizmetlerinin desteklenmesi ve geliştirilmesi için sponsorluk ilişkileri hala büyük önem taşımaktadır.

Sonuç

Macaristan’da kütüphanelerin Belediyelerle olan ilişkisi organik bir ilişki olmamakla beraber, Belediyelerin kütüphanelere bütçe sağlama ve yönetici atamasından ileri gitmemektedir. Bu durum kütüphanelerin hizmet sağlama konusunda planlamalarını daha özgür ve halka yakın olarak yapabilmelerini sağlamaktadır. Eğer ülkemizde kütüphaneler

ve Belediyeler arasında bir ilişki kurulacaksa, Macar sistemi örnek alınabilir. Dikkat edilmesi gereken en önemli konu ise kütüphanelerin kayda değer bölgesel farklılıklar göstermesidir. Macaristan'ın yaklaşık 10 katı kadar büyük bir ülkemizin olduğunu da göz önünde bulundurarak bölgesel farklılıkların ortaya çıkarabileceği sorunlara karşı çeşitli önlemler alınmalıdır.

Teşekkür

Çalışmamızın oluşturulmasında bizlere yardımcı olan Kütüphane Enstitüsünden Sayın Katalin Bánkeszi ve Somogyi Kütüphanesinden Sayın Bajusz Jánosné ve Sándor Oros'a teşekkürlerimizi sunarız.

Kaynakça

- Bánkeszi, K. (14 Nisan 2016). Kişisel görüşme.
- Jánosné, B. ve Oros, S. (19 Nisan 2016). Kişisel görüşme.
- Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR). (2016). *Ajánlás* (2. bs.). Kecskemét: Kiadja a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár.
- Könyvtári Intézet. (2016). A magyarországi könyvtárak statisztikai adatai /Macar kütüphaneleri istatistikleri. Ki.OSZK. 11 Nisan 2016 tarihinde <http://ki.OSZK/content/statisztika> adresinden erişildi.
- Könyvtári sztatisztika. (2014). *A könyvtárak megoszlása Magyarországon funkció szerint 2014-ben*. Budapest.
- Hungarian Ministry of Education and Culture, (Ministry) (2006). *Libraries and Librarianship, in Hungary*. Budapest: Hungarian Ministry of Education and Culture. 6 Nisan 2016 tarihinde <http://www.mek.OSZK/04200/04288/04288.pdf> adresinden erişildi.
- Országos Széchényi Könyvtár (OSZK), (2016). 09 Nisan 2016 tarihinde http://www.OSZK/en/general_collection_reading_rooms adresinden erişildi.
- Somogyi-könyvtár. (2016). 09 Nisan 2016 tarihinde <http://www.sk-szeged.hu/a-konyvtarrol> adresinden erişildi.